

KS. MAREK PARCHEM
UKSW Warszawa

PISMO ŚWIĘTE W „STUDIACH PELPLIŃSKICH”

Zgodnie z nauczaniem i praktyką Kościoła, studium Pisma Świętego – jako *anima theologiae* – zawsze znajdowało poczesne miejsce we wszystkich studiach teologicznych¹. Przełomowe znaczenie dla katolickiego sposobu czytania i rozumienia Pisma Świętego, a co za tym idzie również dla sposobu interpretowania tekstów biblijnych, miała recepcja dokumentów i ustaleń Soboru Watykańskiego II (1962-1965), z których należy wymienić instrukcję Papieskiej Komisji Biblijnej *O historycznej prawdzie Ewangelii „Sancta Mater Ecclesia”* (21 kwietnia 1964), a przede wszystkim konstytucję dogmatyczną o *Objawieniu Bożym „Dei Verbum”* (8 listopada 1965). W kolejnych latach następujących po zakończeniu Vaticanum II rozpoczęło się wprowadzanie nauczania soborowego w odniesieniu do studium Pisma Świętego. W środowisku pelplińskim – podobnie jak w całej Polsce – efektem ożywienia w obrębie badań biblijnych było pojawienie się licznych publikacji, w których bibliści wykorzystując dotychczasowe osiągnięcia wychodzili jednocześnie naprzeciw nowym wyzwaniom stojącym przed biblistyką. Wiele spośród tych publikacji pojawiało się – obok innych periodyków i monografii – na łamach „Studiów Pelplińskich”. Warto przy tym zauważyć, że wśród biblistów związanych z Pelplinem byli tacy, którzy studiowali na Papieskim Instytucie Biblijnym w Rzymie w czasie trwania Vaticanum II oraz bezpośrednio po jego zakończeniu, mianowicie Henryk Muszyński (1963-1965) i Tadeusz Penar (1964-1967). Zważywszy na to, że pierwszy tom „Studiów Pelplińskich” ukazał się w 1969 roku, można uznać, iż absolwenci Biblicum w swoich publikacjach zamieszczanych w tym periodyku promowali jednocześnie osiągnięcia biblistyki światowej. Większość

¹ Zob. encykliki papieskie: Leon XIII, *Providentissimus Deus*, 18 listopada 1893 (EB 114); Benedykt XV, *Spiritus Paraclitus*, 15 września 1920 (EB 483) oraz Sobór Watykański II, *Konstytucja dogmatyczna o Objawieniu Bożym (Dei Verbum 24)*; zob. też A. Malina, *Quid sit anima theologiae*, w: *Wierność i aggiornamento. Wokół recepcji Soboru Watykańskiego II*, red. G. Kucza, Księgarnia św. Jacka, Katowice 2007, s. 74-86.

spośród tych, którzy opublikowali najwięcej artykułów naukowych o tematyce biblijnej na łamach „Studiów Pelplińskich” prowadziło działalność dydaktyczną i edukacyjną w Wyższym Seminarium Duchownym w Pelplinie². Z tego powodu zagadnienia poruszane w publikowanych artykułach często były rezultatem poszczególnych specjalności podejmowanych w ramach badań biblijnych, ale również odpowiadały treści prowadzonych w seminarium wykładów³.

W niniejszym opracowaniu zostaną przedstawione publikacje o tematyce biblijnej, które ukazały się na łamach „Studiów Pelplińskich”. Ponieważ ich tematyka jest dość szeroka i obejmuje dużą ilość poszczególnych zagadnień dotyczących studium Pisma Świętego, dlatego całość prezentacji zostanie podzielona na trzy podstawowe części, mianowicie Stary Testament, Nowy Testament oraz tematy ogólne odnoszące się do całej Biblii.

STARY TESTAMENT

W artykułach poświęconych tematyce biblijnej, które zostały opublikowane na łamach „Studiów Pelplińskich”, autorzy podejmowali bardzo różnorodne zagadnienia dotyczące Starego Testamentu. Różny jest również charakter poszczególnych publikacji, ponieważ nieraz stanowią syntetyczne opracowanie jakiegoś tematu, niekiedy zaś ich treścią jest analiza egzegetyczna wybranych tekstów starotestamentalnych.

W „Studiach Pelplińskich” ukazało się kilka artykułów, których treścią było syntetyczne opracowanie szczegółowych zagadnień. Istnienie, rozwój i znaczenie prawa azylu w prawodawstwie starotestamentalnym opracował Jan Szlaga. Prawo azylu odgrywało niezwykle ważną rolę w życiu społecznym Izraela, gdyż gwarantowało opiekę człowiekowi i chroniło go przed nadużyciami pojawiającymi się w kwestii wymierzania sprawiedliwości, zwłaszcza gdy chodziło o przestępstwa niezamierzone i popełnione bez premedytacji. Instytucja azylu miała charakter społeczny, polityczny, a przede wszystkim religijny, stąd też dotyczyła nie tylko kwestii sprawiedliwości, ale była również swoistego rodzaju przejawem miłosier-

² Do nich należą bibliści (ks. Edward Zawiszeński, ks. abp Henryk Muszyński, ks. Tadeusz Penar, ks. bp Jan Szlaga, ks. Józef Pick, ks. Wojciech Pikor, ks. Wojciech Kardyś) oraz teolodzy o innych specjalnościach (ks. Jerzy Buxakowski, ks. bp Andrzej Śliwiński, ks. Augustyn Eckmann).

³ Są też osoby publikujące w „Studiach Pelplińskich” bezpośrednio niezwiązane z seminarium pelplińskim, czy to pracujące na terenie diecezji pelplińskiej (dawniej: diecezji chełmińskiej), mianowicie ks. Jan Lichosyt, ks. Tadeusz Knut, czy to pochodzące z innych diecezji lub ośrodków naukowych w Polsce (ks. Feliks Gryglewicz, ks. Józef Kudasiewicz o. Hugolin Langkammer OFM, ks. Tomasz Hergesel, ks. Stanisław Machnij, o. Wojciech Popielewski OMI, ks. Paweł Murziński, ks. Mieczysław Mikołajczak, ks. Robert Kaczorowski, ks. Andrzej Dańczak). Z wyjątkiem ks. F. Gryglewicza, wszystkie te osoby opublikowały pojedyncze artykuły.

dzia⁴. Motyw wzajemnych relacji istniejących między sprawiedliwością i miłosierdziem podjął Wojciech Popielewski, który opracował ten temat z perspektywy teologicznej, analizując przedstawiony na kartach Starego Testamentu obraz Boga i sposób Jego postępowania względem człowieka⁵.

Gdy chodzi o publikacje mające charakter analityczny, to można ująć je w kilku kategoriach odpowiadających chrześcijańskiemu podziałowi Starego Testamentu na księgi historyczne, dydaktyczne (mądrościowe) i prorockie, co odpowiada żydowskiemu kanonowi aleksandryjskiemu (Septuaginta, Biblia Grecka).

Pośród ksiąg historycznych na łamach „Studiów Pelplińskich” ukazały się publikacje dotyczące Ksiąg Kronik, Drugiej Księgi Machabejskiej, Księgi Rut i Księgi Tobiasza. Na temat dzieła kronikarskiego (1-2 Krn), które stanowi teologiczną interpretację całej historii biblijnej począwszy od Adama aż do edyktu króla perskiego Cyrusa pozwalającego powrócić wygnańcom z niewoli babilońskiej, dwa artykuły napisał Edward Zawiszewski. W pierwszym zajął się on kwestiami literackimi⁶, natomiast treść drugiego opracowania stanowi analiza przesłania teologicznego⁷. Ten sam autor opublikował również artykuły dotyczące tematyki teologicznej Księgi Rut⁸ oraz roli świątyni w Drugiej Księdze Machabejskiej⁹. Opisowi egzorcyzmu, który pojawia się w Księdze Tobiasza, poświęcił swój artykuł Wojciech Kardyś. Autor analizuje motyw wypędzenia demona Asmodeusza w świetle opisów egzorcyzmów często występujących w Nowym Testamencie¹⁰.

Kilka artykułów opublikowanych na łamach „Studiów Pelplińskich” zostało poświęconych księgom dydaktycznym (mądrościowym). Na przykładzie wybranych psalmów Edward Zawiszewski analizuje najważniejsze tematy teologiczne Psalterza, mianowicie majestat, potęgę i wielkość Boga (teologia), wartość i godność człowieka (antropologia) oraz piękno i wspaniałość wszechświata (kosmologia)¹¹. Dwa artykuły poświęcone tematyce imienia Bożego w Księdze Psalmów napisał Augustyn Eckmann, przy czym w jednym autor omawia postawę Izraela wobec Boga, a w drugim skupia się na funkcji, roli i znaczeniu imienia Bożego¹². Księdze Hioba swój artykuł poświęcił Wojciech Kardyś, który analizując postawę

⁴ J. Szlaga, *Rozwój starotestamentowego prawa azylu*, „Studia Pelplińskie”, 1974, t. 5, s. 103-112.

⁵ M. Popielewski, *Miłosierdzie a sprawiedliwość – pytanie o Boga w świetle ST*, „Studia Pelplińskie”, 2004, t. 35, s. 33-50.

⁶ E. Zawiszewski, *Problemy literackie Księgi Kronik*, „Studia Pelplińskie”, 1971, t. 2, s. 137-147.

⁷ Tenże, *Kroniki – teologia dziejów*, „Studia Pelplińskie”, 1980, t. 11, s. 57-63.

⁸ Tenże, *Problemy teologiczne Księgi Rut*, „Studia Pelplińskie”, 1974, t. 5, s. 95-101.

⁹ Tenże, *Rola świątyni w Drugiej Księdze Machabejskiej*, „Studia Pelplińskie”, 1976, t. 7, s. 85-89.

¹⁰ W. Kardyś, *Egzorcyzm w Księdze Tobiasza w świetle egzorcyzmów nowotestamentalnych*, „Studia Pelplińskie”, 2015, t. 48, s. 83-94.

¹¹ E. Zawiszewski, *Wielkość Boga, godność człowieka i wspaniałość świata w kerygmie Psalmistów (Ps 1., 8., 16., 19., 42., 104., 139.)*, „Studia Pelplińskie”, 1996, t. 24, s. 327-343.

¹² A. Eckmann, *Postawa Izraela wobec imienia Bożego w świetle Psalterza*, „Studia Pelplińskie”, 1978, t. 9, s. 183-207; tenże, *Šēm Boga w psalmach*, „Studia Pelplińskie”, 1979, t. 10, s. 7-64.

tytułowego bohatera w kontekście różnych tragicznych doświadczeń, spotykających go w życiu wykazuje, że Hiob jest oddanym i pokornym sługą Bożym, człowiekiem głębokiej wiary, wielkiego zaufania i zawierzenia Bogu¹³. Na temat Księgi Koheleta artykuł napisał Paweł Murziński, w którym analizie został poddany motyw czasu w kontekście nauczania tego biblijnego mędrca o człowieku¹⁴. Księdze Syracha swój artykuł poświęcił Tadeusz Knut, w którym autor analizuje tekst określany jako *Pochwała ojców* (Syr 44-50) stanowiący mądrościową interpretację historii Izraela ukazaną z perspektywy sławnych ludzi, mianowicie patriarchów, sędziów, królów, proroków, kapłanów. Postacie wychwalane przez autora Księgi Syracha są ukazane jako wzór dla potomnych, bo w swoim postępowaniu kierowali się mądrością płynącą od Boga¹⁵.

Tematyka ksiąg prorockich została podjęta w kilku artykułach opublikowanych na łamach „Studiów Pelplińskich”, przy czym warto zauważyć, że największą popularnością cieszyła się Księga Izajasza. W dwóch swoich artykułach Edward Zawiszewski omawia zagadnienia społeczne w szerokim kontekście tradycji profetycznej, zawsze podkreślając, że działalność proroków miała na celu dobro poszczególnych członków społeczeństwa, jak i całego narodu, zaś polepszenie losu człowieka jest związane z odnową moralną i posłuszeństwem wobec Boga. W jednym z artykułów – koncentrując się głównie na orędziu proroka Izajasza – przedstawia prawo własności oraz problem ubóstwa¹⁶, natomiast w drugim kwestie społeczne omawia w kontekście przepowiadania zarówno tych proroków, których działalność została opisana w księgach historycznych (Natan, Eliasza), jak i proroków, pod imieniem których zachowały się księgi (Amos, Izajasz, Micheasz, Jeremiasz, Ezechiel)¹⁷. Treścią kolejnego artykułu dotyczącego Księgi Izajasza, którego autorem jest Edward Zawiszewski, stała się analiza motywów mesjańskich pojawiających się w tekście określanym jako *Księga Emmanuela* (Iz 7-12). Autor omawia pochodzenie i posłannictwo Mesjasza (pochodzenie z dynastii Dawida, narodzenie z dziewicy, królewskie prerogatywy, zbawca narodu wybranego, przymioty i tytuły), postać matki Mesjasza oraz królestwo mesjańskie będące obrazem idealnej rzeczywistości, która nastanie z woli Boga w przyszłości¹⁸. Szczegółowe

¹³ W. Kardys, *Pokorny sługa Boga czy nieufny buntownik? Wiara Hioba w świetle Księgi Hioba*, „Studia Pelplińskie” 2013, t. 46, s. 111-120.

¹⁴ P. Murziński, *Wartość czasu u Koheleta w perspektywie „wiecznych przeznaczeń” człowieka*, „Studia Pelplińskie” 2009, t. 41, s. 205-215.

¹⁵ T. Knut, *Pochwała Ojców (Syr 44-50), czyli historia Izraela w ujęciu mądrościowym autora Księgi Syracha*, „Studia Pelplińskie”, 2015, t. 48, s. 95-111.

¹⁶ E. Zawiszewski, *Problemy społeczne w nauczaniu proroka Izajasza na tle prawodawstwa Mojżeszowego i współczesnej epoki*, „Studia Pelplińskie”, 1969, t. 1, s. 121-142.

¹⁷ Tenże, *Problemy społeczne w nauczaniu proroków*, „Studia Pelplińskie”, 1975, t. 6, s. 69-79.

¹⁸ Tenże, *Doktryna mesjańska Izajasza w tak zwanej „Księdze Emmanuela” [Iz 7-12]*, „Studia Pelplińskie”, 1973, t. 3, s. 163-170.

zagadnienia z Księgi Izajasza podejmują w swoich artykułach Jan Szlaga, który analizuje symboliczne znaczenie kamienia i fundamentu w Iz 28,16-17¹⁹, jak również Jan Lichosyt, który przedstawia obrazy słowa Bożego w Iz 55,10-11²⁰. Tematykę z Księgi Ezechiela podjął Wojciech Pikor, który w swoim artykule analizuje tekst w Ez 14,1-11 dotyczący problematyki fałszywego prorocstwa²¹.

Na uwagę zasługuje artykuł z zakresu literatury międzytestamentalnej, którego autorem jest Wojciech Kardys. Treścią tego opracowania jest demonologia w apokryficznym utworze noszącym tytuł *Testament Salomona*, w którym autor analizuje poszczególne nazwy, określenia, imiona własne oraz pochodzenie demonów licznie występujących w tym utworze²².

NOWY TESTAMENT

W artykułach poświęconych tematyce nowotestamentalnej, które zostały opublikowane na łamach „Studiów Pelplińskich”, autorzy podejmowali tematy dotyczące zarówno zagadnień ogólnych opracowanych w sposób syntetyczny, jak również problemów szczegółowych, w których analizie egzegetycznej poddawane były konkretne teksty.

Gdy chodzi o zagadnienia ogólne, to artykuł na temat hermeneutyki biblijnej napisał Hugolin Langkammer. Autor zwraca uwagę na różnorodne problemy związane z interpretacją Nowego Testamentu, a jednocześnie przypomina o konieczności stosowania zasad hermeneutyki biblijnej w celu właściwego rozumienia tekstów nowotestamentalnych²³. Kilka artykułów opublikowanych na łamach „Studiów Pelplińskich” poświęcono zagadnieniom chrystologicznym. Jan Szlaga w oparciu o relacje Ewangelistów i Pawła Apostoła przedstawia w swoim artykule wydarzenia związane z pogrzebem Jezusa oraz ich aspekty teologiczne. Autor omawia okoliczności pogrzebu, postawę Nikodema i Józefa z Arymatei, wszystkie czynności (zdejście ciała z krzyża, namaszczenie, złożenie do grobu), następnie zajmuje się zagadnieniem Jezusowego „zstąpienia do piekieł”, jak również przekazem o trzęsieniu ziemi po śmierci Jezusa, otwarciu grobów i powstaniu z nich wielu zmarłych, którzy ukazani się w Mieście Świętym po zmartwychwstaniu Jezusa. Konkludując autor stwierdza, że nowotestamentalne relacje o pogrze-

¹⁹ J. Szlaga, *Symbolika kamienia i fundamentu w Księdze Izajasza 28,16-17*, „Studia Pelplińskie”, 1971, t. 2, s. 149-157.

²⁰ J. Lichosyt, *Obrazy Słowa Bożego w Iz 55,10-11*, „Studia Pelplińskie”, 1982, t. 13, s. 145-157.

²¹ W. Pikor, *Źródło fałszywego prorocstwa wg Ez 14,1-11*, „Studia Pelplińskie”, 2002, t. 33, s. 499-509.

²² W. Kardys, *Określenia, imiona i personifikacje demonów oraz ich pochodzenie według apokryficznego Testamentu Salomona*, „Studia Pelplińskie”, 2016, t. 49, s. 133-145.

²³ H. Langkammer, *Problemy współczesnej hermeneutyki Nowego Testamentu*, „Studia Pelplińskie”, 1988, t. 19, s. 115-121.

bie Jezusa i wydarzeniach z nim związanych są ważnym epizodem w opisie zbawczego dzieła męki, śmierci i zmartwychwstania Jezusa Chrystusa²⁴. Zagadnieniu „Jezusa historii” a „Chrystusa wiary” poświęcił swój artykuł Edward Zawiszewski. Autor zajął się problemem, który od czasu historyczno-krytycznego podejścia do tekstów Nowego Testamentu stał się powodem ożywionych dyskusji dotyczących postrzegania osoby Jezusa Chrystusa, a więc z jednej strony jako Jezusa historii, a więc historycznej postaci Jezusa z Nazaretu, który żył w określonym czasie i miejscu, nauczał, pomagał ludziom i umarł na krzyżu, a z drugiej strony jako Chrystus wiary, postrzeganego przez pryzmat wiary wspólnoty chrześcijańskiej jako zmartwychwstałego Pana i Boga. Autor z całą stanowczością stwierdza, że między nauczaniem Jezusa historycznego i uczniów a kerygmatem pierwotnej gminy chrześcijańskiej istnieje ciągłość kontynuacji, co oznacza, iż Chrystus kerygmatu jest identyczny z Jezusem historii²⁵. Tematem artykułu Henryka Muszyńskiego jest starotestamentalny obraz kamienia (np. Ps 118,22-23; Iz 8,14; 28,16), który przez autorów Nowego Testamentu został odniesiony do osoby Jezusa Chrystusa. Autor dokonuje analizy literackiej i redakcyjnej tekstu Ps 119,22-23 cytowanego w tradycji synoptycznej (Mk 12,10; Mt 21,42-44; Łk 20,17-18), a następnie omawia przesłanie teologiczne tego logionu zwracając uwagę, że stanowi on punkt kulminacyjny przypowieści o niewdzięcznych dzierżawcach winnicy i daje uzasadnienie odrzucenia Jezusa przez kierownicze środowiska judaizmu, a równocześnie pokazuje jego historiozbawcze konsekwencje²⁶. Temat miłosierdzia obecnego w trakcie ziemskiej działalności Jezusa podjął w swoim artykule Józef Kudasiewicz wykazując, że w ten sposób Chrystus najpełniej objawia ludziom Boga²⁷. Zagadnieniom dotyczącym sakramentologii dwa artykuły poświęcił Tadeusz Penar. W pierwszym autor poszukując źródeł biblijnych koncepcji kapłaństwa chrześcijańskiego omawia praktyki pierwszych społeczności chrześcijańskich oraz analizuje teksty nowotestamentalne ukazujące rolę i funkcje apostołów oraz ich uczniów, którą pełnili we wspólnocie wyznawców Jezusa Chrystusa²⁸. W drugim artykule przedstawia praktykę sakramentu pokuty w okresie powstawania ksiąg Nowego Testamentu oraz towarzyszącej jej refleksji teologicznej, co wynikało z głębokiej świadomości pierwszych chrześcijan o moralnych zobowiązaniach wynikających z przyjęcia chrztu świętego i przynależności do wspólnoty wierzącej w Jezusa Chrystusa. Pomocą w dążeniu do świętości były

²⁴ J. Szlaga, *Chrystus – pierworodny spośród umarłych*, „Studia Pelplińskie”, 1975, t. 6, s. 81-93.

²⁵ E. Zawiszewski, *Jezus historii i Jezus kerygmatu*, „Studia Pelplińskie”, 1975, t. 6, s. 63-67.

²⁶ H. Muszyński, *Chrystus – kamień węgielny w tradycji synoptycznej*, „Studia Pelplińskie”, 1979, t. 10, s. 65-74.

²⁷ J. Kudasiewicz, *Jezus świadkiem i uosobieniem miłosierdzia Ojca*, „Studia Pelplińskie”, 2004, t. 35, s. 9-20.

²⁸ T. Penar, *Chrześcijańskie kapłaństwo urzędowe w świetle Nowego Testamentu*, „Studia Pelplińskie”, 1983, t. 14, s. 231-239.

tzw. katalogi grzechów, czyli wykazy czynów, których chrześcijaninowi nie wolno było popełniać. Autor analizuje liczne teksty nowotestamentalne, w których jest mowa o grzechach oraz sposobach przeciwstawienia się złu²⁹. W obrębie sakramentologii pozostają również dwa artykuły Edwarda Zawiszewskiego, w których ukazuje chrzest w szerokim kontekście teologii biblijnej³⁰ oraz podejmuje temat dotyczący Kościoła pojmowanego jako sakrament zbawienia³¹.

Treścią kilku artykułów opublikowanych na łamach „Studiów Pelplińskich” były szczegółowe zagadnienia dotyczące Ewangelii synoptycznych, zwłaszcza Ewangelii według św. Łukasza, gdyż jedynym wyjątkiem są – osnute wokół tekstu Mt 5,9 – refleksje Jerzego Buxakowskiego³². Na temat tzw. perykopy o dwóch mieczach (Łk 22,35-38) artykuł napisał Jan Szlaga. Autor najpierw przedstawia terminologię i pojęcie miecza w Starym Testamencie, żydowskich pismach apokryficznych, zwojach z Qumran, literaturze rabinicznej i w Nowym Testamencie, a następnie przeprowadza analizę egzegetyczną tekstu w Łk 22,35-38. W świetle kontekstu biblijnego i pozabiblijnego można stwierdzić, że w tej perykopie miecz symbolizuje słowo Boże, zaś przesłanie teologiczne koncentruje się na wyrażeniu prawdy, iż jedyną skuteczną bronią uczniów Chrystusa w walce o królestwo Boże będzie przepowiadanie słowa i samo słowo³³. Ostatniemu etapowi ziemskiej działalności Jezusa opisanemu w Ewangelii św. Łukasza, a więc nauczaniu na terenie świątyni i mowie eschatologicznej (Łk 19,29-21,38), jest poświęcony artykuł Mieczysława Mikołajczaka³⁴. Na temat przypowieści o bogaczu i ubogim Łazarzu (Łk 16,19-31) artykuł napisali Tomasz Hergesel i Andrzej Michalczak, którzy analizują treść perykopy z perspektywy trzech postaci, które w niej występują, mianowicie bogacza, Łazarza i Abrahama³⁵. Nauczanie Jezusa o miłosierdziu Bożym w Łukaszkowych przypowieściach jest treścią opracowania, którego autorem jest Wojciech Kardyś. W artykule zostały omówione następujące przypowieści: o dwóch dłużnikach (Łk 7,41-43), o nieurodzajnym drzewie figowym (Łk 13,6-9), o zagubionej owcy (Łk 15,3-7), o zagubionej drachmie (Łk 15,8-10), o synu marnotrawnym (Łk 15,11-32), o nieuczciwym rządcy (Łk 16,1-8a), o faryzeuszu i celniku (Łk 18,9-14). Autor koncentruje się na występujących w tych

²⁹ Tenże, *U początków sakramentu pokuty*, „Studia Pelplińskie”, 1984, t. 15, s. 179-186.

³⁰ E. Zawiszewski, *Chrzest w aspektach teologii dziejzobawczej*, „Studia Pelplińskie”, 1989/1993, t. 20, s. 203-208.

³¹ Tenże, *Kościół sakramentem podstawowym (Aspekty biblijne)*, „Studia Pelplińskie”, 1988, t. 19, s. 145-148.

³² J. Buxakowski, *Błogosławieni pokój czyniący [Mt 5,9]*, „Studia Pelplińskie”, 1981, t. 12, s. 23-33.

³³ J. Szlaga, *Interpretacja perykopy Łk 22,35-38 w kontekście empirycznym Starego i Nowego Testamentu*, „Studia Pelplińskie”, 1975, t. 6, s. 95-108.

³⁴ M. Mikołajczak, *Działalność Jezusa w Jerozolimie – mowa w świątyni o zburzeniu miasta i zapowiedź paruzji (Łk 19,29-21,38)*, „Studia Pelplińskie”, 2002, t. 32, s. 27-40.

³⁵ T. Hergesel, A. Michalczak, *Bogactwo i nędza – Łk 16,19-31*, „Studia Pelplińskie”, 2008, t. 39, s. 143-151.

przypowieściach paradoksach i nielogicznościach sytuacji, które uwypuklają prawdę, że miłosierdzie Boże przewyższa ludzką logikę i przekracza możliwości zrozumienia przez człowieka postępowania Boga wobec nawracającego się grzesznika³⁶.

Kilka artykułów opublikowanych w „Studiach Pelplińskich” dotyczy pism Janowych. Dwa z nich napisał Feliks Gryglewicz. Treścią pierwszego jest analiza egzegetyczna mowy Jezusa w Kafarnaum (J 6,26-58), w której głównymi tematami są wiara i Eucharystia³⁷, natomiast drugi artykuł jest poświęcony modlitwie arcykapłańskiej Jezusa (J 17,1-26), gdzie autor zajmuje się problemem wyodrębnienia materiału pochodzącego od Jezusa oraz tym, który jest rezultatem pracy redaktorskiej autora Czwartej Ewangelii³⁸. Na temat perykopy o winnym krzewie (J 15,1-17) artykuł napisał Stanisław Machnij, w który analizuje motyw trwania słowa Bożego w człowieku³⁹. Jedynym opracowaniem poświęconym Apokalipsie św. Jana jest artykuł Andrzeja Dańczaka, w którym autor analizuje motyw powtórnego przyjścia Chrystusa⁴⁰.

Kilka artykułów w „Studiach Pelplińskich” ukazało się na temat Listów Pawłowych i pozostałych pism Nowego Testamentu. Zagadnieniu eklezjologii Pawłowej poświęcony jest artykuł Henryka Muszyńskiego. Autor analizując tekst Ef 2,19-22 stanowiący najpełniejszą wypowiedź eklezjologiczną w Nowym Testamencie, skupia się na przebadaniu motywu apostołów i proroków ukazanych jako fundament Kościoła, który został ukazany w obrazie budowli, jako hierarchicznie uporządkowana społeczność wzniesiona na Chrystusie będącym kamieniem węgielnym⁴¹. Motyw godności ludzkiego ciała podejmuje w swoim artykule Robert Kaczorowski. Treścią opracowania jest analiza 1 Kor 6,19-20 za pomocą metody synchronicznej badającej tekst na trzech płaszczyznach, mianowicie syntagmatycznej, semantycznej i pragmatycznej. Autor skupia się zarówno na zagadnieniach literackich, jak i na przesłaniu teologicznym wypowiedzi Pawła Apostoła, która

³⁶ W. Kardyś, „Nielogiczność” i paradoksalność przypowieści o Bożym miłosierdziu w Ewangelii według św. Łukasza, „Studia Pelplińskie”, 2014, t. 47, s. 127-140.

³⁷ F. Gryglewicz, *Janowe opracowanie przemówienia w Kafarnaum (J 6,26-58)*, „Studia Pelplińskie”, 1980, t. 11, s. 31-55.

³⁸ Tenże, *Jezus i Jan Ewangelista w arcykapłańskiej modlitwie*, „Studia Pelplińskie”, 1982, t. 13, s. 159-175.

³⁹ S. Machnij, *Trwanie Słowa Bożego w człowieku na podstawie mowy o winnym krzewie (J 15,7 i 5)*, „Studia Pelplińskie”, 1987, t. 18, s. 115-150.

⁴⁰ A. Dańczak, *Paruzja w Apokalipsie św. Jana jako nadejście Tego, „który przychodzi”*, „Studia Pelplińskie”, 2005, t. 36, s. 11-32.

⁴¹ H. Muszyński, *Apostołowie i prorocy jako fundament Kościoła (Ef 2,20)*, „Studia Pelplińskie”, 1980, t. 11, s. 65-87.

jest świadectwem jego troski o szacunek dla własnego ciała, jaką powinni odznaczać się wszyscy chrześcijanie⁴².

Zagadnieniem związanym z Listem do Hebrajczyków zostały poświęcone trzy artykuły, z których dwa napisał Jan Szlaga. Treścią pierwszego artykułu jest problematyka nowego przymierza w Liście do Hebrajczyków. Przeprowadzone badania wykazały, że autor Hbr wykorzystał greckie słownictwo dotyczące przymierza / testamentu dla rozwinięcia własnej myśli teologicznej o więzi ludzi z Bogiem, która nabrała nowej perspektywy i została ubogacona dzięki osobie Jezusa Chrystusa⁴³. W drugim artykule została podjęta tematyka związana z kultem w kontekście badań porównawczych Listu do Hebrajczyków ze Starym Testamentem i judaizmem⁴⁴. Problematykę katechezy apostołskiej w Liście do Hebrajczyków podjął w swoim artykule Henryk Muszyński. Tekst Hbr 6,1-2 stanowi pierwsze systematyczne ujęcie i uporządkowanie prawd wiary, a mianowicie zerwanie z martwymi uczynkami (nawrócenie), wiara w Boga, nauka dotycząca obmyć (chrztu) i wkładania rąk, zmartwychwstanie umarłych i sąd wieczny. Wszystkie wymienione tematy wchodziły w zakres katechezy wstępnej przed chrztem. Przeprowadzone badania wykazały, że tekst Hbr 6,1-2 można określić jako „katechizm apostołski Kościoła pierwotnego”, ponieważ zawiera usystematyzowany wykład nauki apostołskiej⁴⁵.

Na szczególną uwagę zasługują trzy artykuły Henryka Muszyńskiego, których treścią jest interpretacja tekstów Nowego Testamentu w świetle zwojów z Qumran. Jest to tym bardziej godne uznania, gdyż w latach 70. ubiegłego wieku tego rodzaju badania były jeszcze wciąż rzadko podejmowane, a i współcześnie wielu uczonych zajmujących się Nowym Testamentem często ignoruje teksty qumrańskie i niechętnie je wykorzystuje w badaniach egzegetycznych. W pierwszym artykule Henryk Muszyński analizuje fragment pochodzący ze *Zwoju hymnów* (1QH 6,25-26), którego treść posiada wiele zbieżności z obietnicą prymatu Piotra (Mt 16,13-20)⁴⁶. Kolejny artykuł został poświęcony problematyce dotyczącej natury i boskiego posłannictwa Kościoła, który w 1 Tm 3,15 jest określony jako „kolumna i podwalina prawdy”. Autor interpretując tekst 1 Tm 3,15 w świetle paraleli qumrańskich (m.in. 1QH 2,10; 5,9,26) wykazuje, że teksty odnalezione na Pustyni Judzkiej nad Morzem Martwym rzucają zupełnie nowe światło na zastosowanie i treść metafory

⁴² R. Kaczorowski, *Profilaktyka św. Pawła jako przejaw troski o szacunek dla własnego ciała. Przyczynki do antropologii biblijnej*, „Studia Pelplińskie”, 2004, t. 35, s. 51-59.

⁴³ J. Szlaga, *Przymierze czy testament w Liście do Hebrajczyków?* „Studia Pelplińskie”, 1976, t. 7, s. 125-140.

⁴⁴ Tenże, *Rola obrzędów Starego Przymierza według Hbr 9,8-10*, „Studia Pelplińskie”, 1977, t. 8, s. 219-236.

⁴⁵ H. Muszyński, *Fundamentalne prawdy katechizmu apostołskiego według Hbr 6,1-2*, „Studia Pelplińskie”, 1977, t. 8, s. 237-262.

⁴⁶ Tenże, *Qumrańska paralela prymatu (1 QH 6,25-36)*, „Studia Pelplińskie”, 1973, t. 4, s. 27-47.

użytej w odniesieniu do Kościoła, ponieważ odsłaniają korzenie nowotestamentalnej tradycji obecnej również w innych tekstach (Ef 2,20; 1 Kor 3,11; Ga 2,9)⁴⁷. Treścią ostatniego ze wspomnianych artykułów Henryka Muszyńskiego jest interpretacja zwrotu „mocny fundament Boga” (2 Tm 2,19) w świetle tekstów qumrańskich, czego rezultatem jest lepsze i głębsze zrozumienie metafory fundamentu odnoszącego się do Kościoła, którym jest prawda o zmartwychwstaniu Jezusa Chrystusa⁴⁸.

ZAGADNIENIA OGÓLNE

Kilkanaście artykułów opublikowanych na łamach „Studiów Pelplińskich” zostało poświęconych ogólnym zagadnieniom związanym z tematyką biblijną. Treścią niektórych z nich jest problematyka wprowadzająca do studium Pisma Świętego, jak na przykład opracowanie Jana Szłagi na temat natchnienia biblijnego⁴⁹, czy też artykuły Henryka Muszyńskiego poświęcone dokumentom Kościoła, mianowicie encyklice Jana Pawła II *O Bożym miłosierdziu „Dives in misericordia”*⁵⁰ oraz konstytucji dogmatycznej o *Objawieniu Bożym „Dei Verbum”*⁵¹.

Pozostałe artykuły dotyczą wybranych motywów i tematów biblijnych opracowanych syntetycznie, często w formie przekrojowego przeglądu nauki zawartej w Starym i Nowym Testamencie w odniesieniu do prezentowanego zagadnienia. I tak, Henryk Muszyński w związku z ogłoszeniem Roku Jubileuszowego przez papieża Pawła VI podejmuje problematykę odnowy i pojednania w Nowym Testamencie w kontekście starotestamentalnej instytucji roku szabatowego i jubileuszowego⁵². Tematyka uniwersalizmu religijnego w Starym i Nowym Testamencie jest treścią artykułu Jana Szłagi, który zwraca uwagę na etniczny charakter religii Starego Testamentu, czemu kres położyło chrześcijaństwo, ponieważ nauka Jezusa Chrystusa jest ponadnarodowa, uniwersalistyczna, dotycząca człowieka i jego miejsca w Bożym planie zbawienia⁵³. Henryk Muszyński w swoim artykule podej-

⁴⁷ Tenże, *Interpretacja 1 Tm 3,15 w świetle źródeł qumrańskich i patrystycznych*, „Studia Pelplińskie”, 1975, t. 6, s. 35-62.

⁴⁸ Tenże, *Zmartwychwstanie Chrystusa – niewzruszonym fundamentem Kościoła (Reinterpretacja 2 Tm 2,19 w świetle źródeł qumrańskich)*, „Studia Pelplińskie”, 1976, t. 7, s. 91-123.

⁴⁹ J. Szłaga, *Tomasza z Akwinu koncepcja natchnienia Pisma Świętego*, „Studia Pelplińskie”, 2002, t. 33, s. 109-119.

⁵⁰ H. Muszyński, *Orędzie o miłosierdziu Boga do niemilosierdnego świata*, „Studia Pelplińskie”, 1981, t. 12, s. 35-59.

⁵¹ Tenże, *Chrystus żyjący w swoim Kościele. Konstytucja Dei Verbum – 20 lat po Soborze*, „Studia Pelplińskie”, 1986, t. 17, s. 161-177.

⁵² Tenże, *Idea odnowy w Piśmie Świętym*, „Studia Pelplińskie”, 1974, t. 5, s. 113-127.

⁵³ J. Szłaga, *Etniczność a problem uniwersalizmu religijnego w Starym i Nowym Testamencie*, „Studia Pelplińskie”, 1981, t. 12, s. 61-76.

muje problematykę wzajemnej relacji istniejącej między różnego rodzaju powiązaniem środowiskowymi chrześcijan (dom rodzinny, naród, państwo) a ich przynależnością do wspólnoty wyznającej wiarę w Jezusa Chrystusa⁵⁴. Zagadnieniu trwałości rodziny w tradycji biblijnej poświęca swój artykuł Edward Zawiszewski⁵⁵. Z pogranicza biblistyki i teologii fundamentalnej dwa artykuły napisał Andrzej Śliwiński, który podjął się omówienia idei ludu Bożego w Piśmie Świętym i opracował krótki zarys dziejów zbawienia⁵⁶. Autorem dwóch opracowań o charakterze przeglądowym jest Józef Pick. W pierwszym autor opisuje na wybranych przykładach faunę i florę biblijną, zarówno w sensie naturalnym, jak i symbolicznym⁵⁷, natomiast w drugim wychodząc od symboliki serca w kulturze świata antycznego ukazuje rozwój idei dotyczących serca najpierw w Starym, a następnie w Nowym Testamencie, ze szczególnym uwzględnieniem treści teologicznych związanych z sercem Pana Jezusa⁵⁸. Z zakresu translatoryki biblijnej artykuł napisał Wiesław Felski, w którym przeprowadza na przykładzie wybranych tekstów Nowego Testamentu analizę porównawczą różnych współczesnych przekładów Biblii na język polski⁵⁹.

Na koniec można wspomnieć o kilku artykułach opublikowanych na łamach „Studiów Pelplińskich”, które mają charakter biblijno-pastoralny, mianowicie opracowanie Jana Szlaga dotyczące tematyki biblijnej w pismach ks. F. Sawickiego, publikacja Jerzego Buxakowskiego poświęcona Biblii jako źródle teologii prawd wiary oraz dwa artykuły Józefa Picka, których treścią jest biblijna katecheza dziecięca o Dzieło biblijne w Diecezji Pelplińskiej⁶⁰.

⁵⁴ H. Muszyński, *Rodzima tradycja w świetle objawienia Bożego*, „Studia Pelplińskie”, 1996, t. 25, s. 75-85 (reprint: „Studia Pelplińskie”, 1999, t. 29, s. 215-225).

⁵⁵ E. Zawiszewski, *Trwałość rodziny w Piśmie Świętym*, „Studia Pelplińskie”, 1992, t. 23, s. 265-272.

⁵⁶ A. Śliwiński, *Idea Ludu Bożego w Piśmie Świętym*, „Studia Pelplińskie”, 1974, t. 5, s. 129-169; tenże, *Zarys dziejów zbawienia*, „Studia Pelplińskie”, 1977, t. 8, s. 261-294.

⁵⁷ J. Pick, *Fauna i flora w Biblii*, „Studia Pelplińskie”, 1999, t. 28, s. 427-438.

⁵⁸ Tenże, *Serce w Biblii*, „Studia Pelplińskie”, 2002, t. 33, s. 489-497.

⁵⁹ W. Felski, *Czy tylko Biblia Tysiąclecia? Inne propozycje translatologiczne*, „Studia Pelplińskie”, 2008, t. 39, s. 307-319.

⁶⁰ J. Szlaga, *Pismo święte w dziełach ks. Franciszka Sawickiego*, „Studia Pelplińskie”, 1982, t. 13, s. 61-72; J. Buxakowski, *Pismo Święte jako źródło teologii prawd wiary*, „Studia Pelplińskie”, 1996, t. 24, s. 57-74; J. Pick, *Metoda pracy z Biblią w katechezie dziecięcej i nie tylko*, „Studia Pelplińskie”, 1996, t. 24, s. 259-281; tenże, *Dzieło Biblijne im. Jana Pawła II w diecezji pelplińskiej*, „Studia Pelplińskie”, 2007, t. 38, s. 301-312.

ZAMIAST ZAKOŃCZENIA

Wykaz artykułów o tematyce biblijnej opublikowanych na łamach „Studiów Pelplińskich” i ułożonych tematycznie (Stary Testament, Nowy Testament, zagadnienia ogólne) oraz chronologicznie.

Stary Testament

Zawiszewski E., *Problemy społeczne w nauczaniu proroka Izajasza na tle prawodawstwa Mojżeszowego i współczesnej epoki*, „Studia Pelplińskie”, 1969, t. 1, s. 121-142.

Zawiszewski E., *Problemy literackie Księgi Kronik*, „Studia Pelplińskie”, 1971, t. 2, s. 137-147.

Szłaga J., *Symbolika kamienia i fundamentu w Księdze Izajasza 28,16-17*, „Studia Pelplińskie”, 1971, t. 2, s. 149-157.

Zawiszewski E., *Doktryna mesjańska Izajasza w tak zwanej „Księdze Emmanuela” [Iz 7-12]*, „Studia Pelplińskie”, 1973, t. 3, s. 163-170.

Zawiszewski E., *Problemy teologiczne Księgi Rut*, „Studia Pelplińskie”, 1974, t. 5, s. 95-101.

Szłaga J., *Rozwój starotestamentowego prawa azylu*, „Studia Pelplińskie”, 1974, t. 5, s. 103-112.

Zawiszewski E., *Problemy społeczne w nauczaniu proroków*, „Studia Pelplińskie”, 1975, t. 6, s. 69-79.

Zawiszewski E., *Rola świątyni w Drugiej Księdze Machabejskiej*, „Studia Pelplińskie”, 1976, t. 7, s. 85-89.

Eckmann A., *Postawa Izraela wobec imienia Bożego w świetle Psalterza*, „Studia Pelplińskie”, 1978, t. 9, s. 183-207.

Eckmann A., *Šēm Boga w psalmach*, „Studia Pelplińskie”, 1979, t. 10, s. 7-64.

Zawiszewski E., *Kroniki – teologia dziejów*, „Studia Pelplińskie”, 1980, t. 11, s. 57-63.

Lichosyt J., *Obrazy Słowa Bożego w Iz 55,10-11*, „Studia Pelplińskie”, 1982, t. 13, s. 145-157.

Zawiszewski E., *Wielkość Boga, godność człowieka i wspaniałość świata w kerygmie Psalmistów (Ps 1., 8., 16., 19., 42., 104., 139.)*, „Studia Pelplińskie”, 1996, t. 24, s. 327-343.

Pikor W., *Źródło fałszywego prorocstwa wg Ez 14,1-11*, „Studia Pelplińskie”, 2002, t. 33, s. 499-509.

Popielewski M., *Miłosierdzie a sprawiedliwość – pytanie o Boga w świetle ST*, „Studia Pelplińskie”, 2004, t. 35, s. 33-50.

Murziński P., *Wartość czasu u Koheleta w perspektywie „wiecznych przeznaczeń” człowieka*, „Studia Pelplińskie”, 2009, t. 41, s. 205-215.

Kardyś W., *Pokorny sługa Boga czy nieufny buntownik? Wiara Hioba w świetle Księgi Hioba*, „Studia Pelplińskie”, 2013, t. 46, s. 111-120.

Kardyś W., *Egzorcyzm w Księdze Tobiasza w świetle egzorcyzmów nowotestamentalnych*, „Studia Pelplińskie”, 2015, t. 48, s. 83-94.

Knut T., *Pochwała Ojców (Syr 44-50), czyli historia Izraela w ujęciu mądrościowym autora Księgi Syracha*, „Studia Pelplińskie”, 2015, t. 48, s. 95-111.

Kardyś W., *Określenia, imiona i personifikacje demonów oraz ich pochodzenie według apokryficznego Testamentu Salomona*, „Studia Pelplińskie”, 2016, t. 49, s. 133-145.

Nowy Testament

Muszyński H., *Qumrańska paralela prymatu (1 QH 6,25-36)*, „Studia Pelplińskie” 4 (1973), s. 27-47.

Muszyński H., *Interpretacja 1 Tm 3,15 w świetle źródeł qumrańskich i patrystycznych*, „Studia Pelplińskie” 6 (1975), s. 35-62.

Zawiszewski E., *Jezus historii i Jezus kerygmatu*, „Studia Pelplińskie” 6 (1975), s. 63-67.

Szłaga J., *Chrystus – pierworodny spośród umarłych*, „Studia Pelplińskie” 6 (1975), s. 81-93.

Szłaga J., *Interpretacja perykopy Łk 22,35-38 w kontekście empirycznym Starego i Nowego Testamentu*, „Studia Pelplińskie” 6 (1975), s. 95-108.

Muszyński H., *Zmartwychwstanie Chrystusa – niewzruszonym fundamentem Kościoła (Reinterpretacja 2 Tm 2,19 w świetle źródeł qumrańskich)*, „Studia Pelplińskie” 7 (1976), s. 91-123.

Szłaga J., *Przymierze czy testament w Liście do Hebrajczyków?* „Studia Pelplińskie” 7 (1976), s. 125-140.

Szłaga J., *Rola obrzędów Starego Przymierza według Hbr 9,8-10*, „Studia Pelplińskie” 8 (1977), s. 219-236.

Muszyński H., *Fundamentalne prawdy katechizmu apostołskiego według Hbr 6,1-2*, „Studia Pelplińskie” 8 (1977), s. 237-262.

Muszyński H., *Chrystus – kamień węgielny w tradycji synoptycznej*, „Studia Pelplińskie” 10 (1979), s. 65-74.

Gryglewicz F., *Janowe opracowanie przemówienia w Kafarnaum (J 6,26-58)*, „Studia Pelplińskie” 11 (1980), s. 31-55.

Muszyński H., *Apostołowie i prorocy jako fundament Kościoła (Ef 2,20)*, „Studia Pelplińskie” 11 (1980), s. 65-87.

Buxakowski J., *Błogosławieni pokój czyniący [Mt 5,9]*, „Studia Pelplińskie” 12 (1981), s. 23-33.

Gryglewicz F., *Jezus i Jan Ewangelista w arcykapłańskiej modlitwie*, „Studia Pelplińskie” 13 (1982), s. 159-175.

Penar T., *Chrześcijańskie kapłaństwo urzędowe w świetle Nowego Testamentu*, „Studia Pelplińskie” 14 (1983), s. 231-239.

Penar T., *U początków sakramentu pokuty*, „Studia Pelplińskie” 15 (1984), s. 179-186.

Machnij S., *Trwanie Słowa Bożego w człowieku na podstawie mowy o winnym krzewie (J 15,7 i 5)*, „Studia Pelplińskie” 18 (1987), s. 115-150.

Langkammer H., *Problemy współczesnej hermeneutyki Nowego Testamentu*, „Studia Pelplińskie” 19 (1988), s. 115-121.

Zawiszewski E., *Kościół sakramentem podstawowym (Aspekty biblijne)*, „Studia Pelplińskie” 19 (1988), s. 145-148.

Zawiszewski E., *Chrzest w aspektach teologii dziejzobawczej*, „Studia Pelplińskie” 20 (1989, rok wyd. 1993), s. 203-208.

Mikołajczak M., *Działalność Jezusa w Jerozolimie – mowa w świątyni o zburzeniu miasta i zapowiedź paruzji (Łk 19,29-21,38)*, „Studia Pelplińskie” 32 (2002), s. 27-40.

Kudasiewicz J., *Jezus świadkiem i uosobieniem miłosierdzia Ojca*, „Studia Pelplińskie” 35 (2004), s. 9-20.

Kaczorowski R., *Profilaktyka św. Pawła jako przejaw troski o szacunek dla własnego ciała. Przyczynek do antropologii biblijnej*, „Studia Pelplińskie” 35 (2004), s. 51-59.

Dańczak A., *Paruzja w Apokalipsie św. Jana jako nadejście Tego, „który przychodzi”*, „Studia Pelplińskie” 36 (2005), s. 11-32.

Hergesel T., Michalczak A., *Bogactwo i nędza – Łk 16,19-31*, „Studia Pelplińskie” 39 (2008), s. 143-151.

Kardyś W., *„Nielogiczność” i paradoksalność przypowieści o Bożym miłosierdziu w Ewangelii według św. Łukasza*, „Studia Pelplińskie” 47 (2014), s. 127-140.

Zagadnienia ogólne

Muszyński H., *Idea odnowy w Piśmie Świętym*, „Studia Pelplińskie”, 1974, t. 5, s. 113-127.

Śliwiński A., *Idea Ludu Bożego w Piśmie Świętym*, „Studia Pelplińskie”, 1974, t. 5, s. 129-169.

Śliwiński A., *Zarys dziejów zbawienia*, „Studia Pelplińskie”, 1977, t. 8, s. 261-294.

Muszyński H., *Orędzie o miłosierdziu Boga do niemilosierdnego świata*, „Studia Pelplińskie”, 1981, t. 12, s. 35-59.

Szłaga J., *Etniczność a problem uniwersalizmu religijnego w Starym i Nowym Testamencie*, „Studia Pelplińskie”, 1981, t. 12, s. 61-76.

Muszyński H., *Chrystus żyjący w swoim Kościele. Konstytucja Dei Verbum – 20 lat po Soborze*, „Studia Pelplińskie”, 1986, t. 17, s. 161-177.

Zawiszewski E., *Trwałość rodziny w Piśmie Świętym*, „Studia Pelplińskie”, 1992, t. 23, s. 265-272.

Muszyński H., *Rodzima tradycja w świetle objawienia Bożego*, „Studia Pelplińskie”, 1996, t. 25, s. 75-85 (reprint: „Studia Pelplińskie”, 1999, t. 29, s. 215-225).

Pick J., *Fauna i flora w Biblii*, „Studia Pelplińskie”, 1999, t. 28, s. 427-438.

Szłaga J., *Tomasza z Akwinu koncepcja natchnienia Pisma Świętego*, „Studia Pelplińskie” 33 (2002), s. 109-119.

Pick J., *Serce w Biblii*, „Studia Pelplińskie”, 2002, t. 33, s. 489-497.

Felski W., *Czy tylko Biblia Tysiąclecia? Inne propozycje translatoologiczne*, „Studia Pelplińskie”, 2008, t. 39, s. 307-319.

Streszczenie

W niniejszym artykule przedstawiono opracowania o tematyce biblijnej, które zostały opublikowane na łamach „Studiów Pelplińskich” w latach 1969-2016. Podejmowane w nich zagadnienia oraz sposób ich prezentacji cechuje bardzo duże zróżnicowanie, ponieważ treścią niektórych jest analiza literacka i egzegetyczna konkretnych tekstów, zaś inne w sposób przeglądowy i syntetyczny przedstawiają wybrane motywy biblijne. W celu ukazania owej różnorodności całość materiału została omówiona w trzech kategoriach tematycznych: Stary Testament, Nowy Testament i tematy ogólne dotyczące studium Pisma Świętego.

Słowa kluczowe: *prawo Boże, prorocy, zbawienie, misterium paschalne, miłosierdzie, ewangelia, Jezus Chrystus*

Summary

The Holy Scripture in „Studia Pelplińskie” Journal

The article presents the papers from the discipline of the Bible Studies that have been published in „Studia Pelplińskie” („Pelplin Studies”) scientific journal between 1969 and 2016. They are very diverse due to their various subjects and the method of presentation. Some of the articles contain the textual critique and the exegetical analysis of the Bible passages and others, and the other hand, focus on certain scriptural themes adopting a more synthetic and bird's-eye-view approach. In order to highlight that variety, the content of the papers has been divided into three groups: the Old Testaments, the New Testament and the miscellaneous topics related to the Bible.

Keywords: *Divine Law, prophets, salvation, Paschal Mystery, mercy, Gospel, Jesus Christ*